

Dissabte, 26 de febrer de 2005, Aula 1.3 UB

Taula 3

Educació permanent i ciutadania des de la perspectiva d'un món globalitzat.

Àngel Marzo. Saó Formació i Educació Permanent.

Ponència

L'educació permanent ha esdevingut un element central del discurs educatiu actual. No obstant, fa poques dècades l'educació era exclusivitat de l'etapa infantil i juvenil de la vida de les persones i només una minoria en podia gaudir al llarg de tota la vida.

Ettore Gelpi va ser un dels pioners que va oposar-se al model tradicional d'educació apostant decididament per un model educatiu revolucionari que trenqués amb l'educació estàtica i amb l'exclusivitat de l'educador professional. Així, davant de l'educació estàtica s'aposta per a una educació dinàmica que trenqui amb la rigidesa del sistema tradicional i acompanyi a la persona al llarg de tota la seva vida. Igualment davant de l'educador professional, l'educació permanent aposta per un aplec de coneixements, d'esforços, de voluntats i de creativitats en un marc on tothom es senti particip del fet educatiu. Una educació que es defineix a partir de la quotidianitat de les persones i dels coneixements íntims, amb l'objectiu de caminar cap a un model social universal que garanteixi una societat millor, una societat més utòpica.

No obstant, a igual que tots els discursos socials, culturals i educatius, l'educació permanent es troba en un constant perill davant la força que tenen les dinàmiques conservadores. Tres en són els principals perills. Per un costat l'educació permanent és menys educació permanent per alguns que per els altres. Gran quantitat de la població mundial, però també a la nostra societat, resta al marge de l'educació. Igualment, l'estructura rígida de l'educació actual impedeix que moltes persones tinguin accés als canals educatius que més interès els hi pot reportar i acaben rebutjant-la. En segon lloc, l'educació permanent ha estat assimilada pel mercat i l'ha convertit en un negoci. En aquest context, l'educació tendeix a imposar-se i a no respectar els interessos personals de la ciutadania. I per últim, existeix el perill que les dinàmiques conservadores impedeixin que bona parts del professorat i de l'alumnat tinguin una actitud crítica davant de la pròpia educació. Com a conseqüència, la força de l'aprenentatge convencional i estàtic s'imposa i dificulta que les persones assoleixin una consciència plena de l'educació permanent i una actitud crítica en la pròpia societat.

En aquest context, l'educació permanent ha de fer un pas endavant tot reivindicant els fonaments que la sustenten per treballar per un model de ciutadania diferent. Davant de la globalització que imposa el mercantilisme, l'educació permanent ha de continuar reivindicant una educació en xarxa, propositiva, participativa, de qualitat, funcionals pels educands, de progrés sostenible, de la diferència, solidària i productiva de bens per a tots els educands. Igualment, l'educació permanent ha de recuperar la saviesa de les persones i dels pobles, el dret de cada persona a decidir i afiliar-se lliurement a allò que cregui convenient sempre en una dinàmica de respecte i de solidaritat, una educació per la vida, el desenvolupament professional i per a la vivència d'una ciutadania plena i solidària.

Debat

En un primer moment, el debat es centra en el dret de les persones adultes a continuar estudiant com a un mitjà de reafirmació personal i evitar que l'educació sigui exclusivament un mitjà per assolir una orientació laboral, en tan que exclou a les persones que no estan en edat productiva. Altrament, es considera que les escoles d'adults han d'estar connectades en xarxa amb altres agents socials, culturals i educatius de l'entorn ja que poden donar una resposta més adequada a les necessitats de cada una de les persones.

Es parla, en segon lloc, del dret de totes les persones a tenir una educació base, com pot ser la llengua o l'educació dels joves, que permeti finançar els mecanismes personals que garanteixin una participació democràtica en la societat. En aquest sentit, no es nega un cert caràcter instrumental de l'educació però es reivindica que es tingui present en tot moment a qui afavoreix l'educació que es proposa i s'impulsa.

Finalment, es reivindica una educació permanent que sigui el bressol d'iniciatives personals i col·lectives per una vida més plena en una societat més justa.